

Dosarul nr. 3r-152/22
2-19129564-01-3r-12052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. I. Barbacaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

DECIZIE

8 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de către Valerii Moscovciuc, reprezentat de avocatul Alexandru Bodrug,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea lui Valerii Moscovciuc împotriva Consiliului com. Grățiești, terț Agenția Servicii Publice, cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ favorabil, încasarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 6 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul pe motiv că motivarea acestuia a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de lege,

c o n s t a t ă:

La data de 6 august 2019, Valerii Moscovciuc a depus acțiune în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului com. Grățiești, terț Agenția Servicii Publice, cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ favorabil, încasarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral (f.d.2-3).

Prin hotărârea din 10 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea depusă de Valerii Moscovciuc s-a respins ca neîntemeiată (f.d.61, 66-70).

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 11 noiembrie 2021, Valerii Moscovciuc a contestat-o cu apel (nemotivat), solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral, în sensul declarat (f.d. 65).

Ulterior, la data de 4 aprilie 2022, Valerii Moscovciuc a prezentat și motivarea cererii de apel, fără a solicita repunerea în termenul de prezentare a motivării cererii de apel.

Prin încheierea din 6 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul pe motiv că motivarea acestuia a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La 5 mai 2022, Valerii Moscovciuc, reprezentat de avocatul Alexandru Bodrug, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 6 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii instanței de apel (f.d. 92).

În motivarea recursului, reprezentantul recurentului a indicat că instanța nu l-a notificat conform legislației în vigoare referitor la redactarea hotărârii motivate pe cauza dată. În consecință, la 14 martie 2022, s-a adresat Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani în ordinea art. 226 Cod administrativ cu solicitarea să îi fie expediată hotărârea motivată, dar solicitarea nu i-a fost satisfăcută. Doar după o adresare repetată, a recepționat hotărârea motivată la 31 martie 2022, iar pe 4 aprilie 2022 a depus apelul motivat. Opinează că nu a încălcat prevederile art. 97, 109 ale Codului administrativ, dat fiind faptul că și dânsul este participant la cauza dată.

Suplimentar comunică instanței că Valerii Moscovciuc s-a aflat în carantină în perioada ianuarie-februarie 2022, din cauza îmbolnăvirii soției acestuia de Covid-19, astfel încât recurentul nu putea comunica cu alte persoane și, respectiv, nici nu i-a putut transmite actul judecătoresc recepționat – hotărârea motivată din 10 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Consideră că nu există motive de drept pentru declararea inadmisibilității apelului declarat de avocatul Alexandru Bodrug în interesele lui Valerii Moscovciuc, iar în drept își întemeiază cererea pe prevederile art. 97, 109 Cod administrativ, art. 423, 425 Cod procedură civilă, art. 6 și art. 13 CEDO.

Solicită admiterea recursului, casarea încheierii recurate, cu repunerea pe rolul Curții de Apel a examinării apelului motivat.

În corespundere cu articolul 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Încheierea Curții de Apel Chișinău a fost emisă la data de 6 aprilie 2022 și notificată recurentului la data de 26 aprilie 2022 (f.d. 90).

Recurentul s-a conformat prevederilor legale și, în termen, la data de 5 mai 2022, a depus recurs împotriva încheierii din 6 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, completul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece, în cererea de recurs, argumentele au fost expuse cu suficientă claritate.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul, din următoarele considerente.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă o decizie de respingere a recursului.

În conformitate cu art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel. (2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Conform art. 96 alin. (1) Cod administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Din coroborarea art. 191 alin. (1), art. 226 Cod administrativ rezultă inechivoc că, după examinarea acțiunii în contencios administrativ, instanța de fond adoptă hotărârea în formă de dispozitiv, adică componenta structurală a hotărârii instanței de fond căreia i se dă citire la pronunțare și nu reprezintă altceva decât reproducerea integrală și întocmai a soluției adoptate în urma deliberării, calea și termenul de atac. Iar motivarea, în scris, a hotărârii adoptate are loc în termenul specificat la art. 226 alin. (2) Cod administrativ.

Asta, deoarece motivarea apelului se depune doar după notificarea hotărârii motivate a instanței de fond, întrucât, numai după acest moment, partea interesată ia cunoștință nu numai de soluția materializată prin dispozitivul hotărârii instanței de fond, dar și, în mod efectiv, de considerentele cuprinse în hotărâre.

Raportat la cele expuse supra, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea apelului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de declarare și cel de prezentare a motivării recursului curg din momente diferite (dies a quo), și anume:

- în temeiul art. 232 alin. (1) Cod administrativ, de la notificarea dispozitivului hotărârii instanței de fond, sub sancțiunea art. 236 alin. (2) lit. d) Cod administrativ – apelul se declară inadmisibil, în special, când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

Notificarea se dispune de instanța de judecată, prin alegerea unei modalități stabilite de art. 96 alin. (1) și art. 97 alin. (3) Cod administrativ, prin urmare, termenul de depunere a recursului începe să curgă imediat din ziua următoare a aducerii la cunoștință a dispozitivului hotărârii curții de apel, ca instanță de fond, sau deciziei instanței de apel.

- iar în temeiul art. 232 alin. (2) Cod administrativ, de la notificarea hotărârii motivate a instanței de apel, sub sancțiunea art. 236 alin. (2) lit. e) Cod administrativ – recursul se declară inadmisibil, în special, când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă, după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

Respectiv, notificarea hotărârii instanței de fond participanților la proces are drept scop comunicarea adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor a textului cuprins în actul de procedură. Iar întru confirmarea aducerii la cunoștință a actului de procedură participanților la proces, este necesar a fi anexată dovada recepționării acestuia la materialele cauzei. Totodată, instanța supremă accentuează că comunicarea actelor de procedură prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură (a se vedea Stichting Landgoed Steenberg en alții vs Olanda, nr. 19732/17, § 52-53, 16 februarie 2021).

Considerentele invocate supra sunt susținute și de faptul că depunerea apelului sau a motivării acestuia după notificarea hotărârii motivate a instanței de apel, peste termenul de 30 de zile, reglementat la art. 232 alin. (1) și (2) Cod administrativ, ar contura o putere discreționară a părții interesate să aleagă momentul curgerii termenului de atac, ceea ce este contrar principiului securității raporturilor juridice.

Astfel, din actele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 10 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Valerii Moscovciuc împotriva Consiliului com. Grătiești, terț Agenția Servicii Publice cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ favorabil, încasarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral (f.d.61, 66-70).

La data de 11 noiembrie 2021, Valerii Moscovciuc a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral, în sensul declarat (f.d.65).

Ulterior, la data de 4 aprilie 2022, Valerii Moscovciuc a prezentat și motivarea cererii de apel, fără a solicita repunerea în termenul de prezentare a motivării cererii de apel.

Prin încheierea din 6 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost declarat inadmisibil apelul, pe motiv că motivarea acestuia a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La data de 13 decembrie 2021 Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a expedit în adresa apelantului Valerii Moscovciuc, prin intermediul oficiului poștal, la adresa de domiciliu indicată de apelantul-reclamant în cererea sa de chemare în contencios administrativ (f.d. 2), copia hotărârii motivate, fapt confirmat prin avizul poștal anexat la materialele cauzei (f.d. 73).

Sub acest aspect, instanța de apel a reținut că apelantul Valerii Moscovciuc a recepționat hotărârea motivată la 13 decembrie 2021.

Astfel, apelantul, în conformitate cu art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, urma să depună motivarea apelului până la data de 12 ianuarie 2022, inclusiv.

În termenul stabilit de lege, apelantul Valerii Moscovciuc nu a depus motivarea apelului, motiv pentru care instanța de apel corect, în conformitate cu art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, a declarat apelul inadmisibil.

Reieșind din circumstanțele de fapt stabilite și conform normelor de drept menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că instanța de apel just a menționat că, prin recepționarea de către apelantul Valerii Moscovciuc, a hotărârii motivate la 13 decembrie 2021, acesta a fost notificat, urmând să depună în termen de 30 de zile apelul motivat, și anume, până la data de 12 ianuarie 2022, inclusiv.

La aspectul dat, Colegiul notează că certitudinea legală impusă regulilor procedurii de contencios administrativ, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurentului, cât și ale intimatului, astfel instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură, în vederea exonerării litiganților de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite de către aceștia a efectelor legale.

Imperioasă speței este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume, să garanteze securitatea juridică, fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu, care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda încredere și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu c. României, cauza Marckx c. Belgiei).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, în cauza Ponomaryov c. Ucrainei că, deși, în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Continuând șirul logic al dezideratelor expuse mai sus, Completul specializat apreciază ca neviabil argumentul invocat de reprezentantul recurentului precum că instanța de fond, Judecătoria Chișinău sediul Râșcani, urma să îi remită și

dumnealui hotărârea motivată, în calitate de participant la proces. Or, în conformitate cu prevederile art. 203 Cod administrativ, se consideră participanți la proces: părțile, persoanele atrase în proces de instanța de judecată, alți subiecți investiți de lege cu drept de sesizare..

Astfel, instanța de recurs constată netemeinicia motivelor de recurs invocate, dat fiind cert faptul recepționării de către recurent a hotărârii motivate a instanței de fond, contra semnătură, la data indicată în aviz – 13 decembrie 2021. Iar pretinsa imposibilitate de transmitere a actului judecătoresc contestat cu apel de către partea în proces avocatului este arbitrară (îndoielnică), date fiind multiplele căi de comunicație disponibile în prezent, precum și disponibilitatea tuturor actelor judecătorești emise pe portalul public al instanțelor judecătorești. Cu atât mai mult cu cât, în calitatea sa de avocat, reprezentantul recurentului Alexandru Bodrug, fiind conștient că a depus încă la 11 noiembrie 2021 cererea de apel nemotivată, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile clientului său de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt, însă, ignorat de acesta.

În urma celor constatate, Colegiul menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, cu excepția cazului când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Mai mult, conform art. 24 alin. (1) Cod administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

În aceste circumstanțe, Colegiul conchide că instanța de apel corect a declarat inadmisibil apelul depus de Valerii Moscovciuc, deoarece acesta nu a prezentat cererea de apel motivată în modul stabilit de art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Astfel, dat fiind că apelantul/recurent Valerii Moscovciuc nu a prezentat apelul motivat în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, instanța de apel corect a declarat inadmisibilă cererea de apel.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate în cererea de recurs indică direct la nerespectarea de către apelantul/recurent a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural, și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Astfel, din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind inadmisibilitatea apelului depus de Valerii Moscovciuc, reprezentat de avocatul Alexandru Bodrug, împotriva hotărârii din 10 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani este întemeiată și adoptată cu respectarea cadrului legal, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul depus de Valerii Moscovciuc, reprezentat de avocatul Alexandru Bodrug.

Se menține încheierea din 6 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea lui Valerii Moscovciuc împotriva Consiliului com. Grătiești, terț Agenția Servicii Publice cu privire la anularea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ favorabil, încasarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu